DSM-5 Düzey 1 Kesitsel Belirti Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *DSM-5 Düzey 1 Kesitsel Belirti Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20191

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

DSM-5 Düzey 1 Kesitsel Belirti Ölçe?i, Amerikan Psikiyatri Birli?i (APA) taraf?ndan geli?tirilen ve **psikopatoloji** alan?ndaki geni? belirti yelpazesini de?erlendirmek üzere tasarlanm?? bir tarama arac?d?r. Bu ölçek, bireylerde mevcut olan çe?itli psikiyatrik bozukluklarla ili?kili belirtileri, herhangi bir spesifik tan? kategorisine ba?l? kalmaks?z?n, boyutlu bir yakla??mla ölçmeyi amaçlar. Ölçe?in temel amac?, klinisyenlere, hastalar?n ana tan?sal alanlar d???ndaki e?lik eden veya potansiyel olarak önemli belirti alanlar?n? h?zl?ca belirleme konusunda yard?mc? olmakt?r. Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas? Sapmaz ve arkada?lar? (2017) taraf?ndan 11-17 ya? aras? çocuklar ve 6-17 ya? aras? ebeveynler için gerçekle?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

DSM-5, Kesitsel Belirti Ölçe?i, Çocuk Psikiyatrisi, Psikometrik Özellikler, **Uyarlama**, Tarama Arac?, Ergenlik, Ebeveyn Formu.

Yazarlar

?ermin YALIN SAPMAZ, H. Ömer ERKURAN, Cihan KAVURMA, Murat ÖZTÜRK, Bü?ra Uysal TANRIVERD?, Emine KÖRO?LU, Ömer AYDEM?R.

Amaç

DSM-5 Düzey 1 Kesitsel Belirti Ölçe?i, klinik de?erlendirmenin ba?lang?ç a?amas?nda, hastan?n ya?ad??? belirti ?iddetini ve belirti profilini boyutlu olarak saptamak amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçek, 13 temel psikiyatrik belirti alan?n? kapsayarak, klinisyenin hastan?n ana ?ikayetinin ötesindeki potansiyel komorbid durumlar? veya klinik dikkate de?er di?er sorunlar? h?zl?ca fark etmesine olanak tan?r.

Bu ölçe?in Türkçe Formunun **geçerlili?i** ve **güvenilirli?i** çal??mas?, uluslararas? standartlara uygun psikometrik özelliklerin Türk popülasyonunda da sa?land???n? göstermeyi hedeflemi?tir. Bu uyarlama, ölçe?in Türkiye'deki çocuk ve ergen ruh sa?l??? hizmetlerinde standart bir tarama arac? olarak kullan?lmas?na zemin haz?rlam??t?r.

Yap?

Ölçek, DSM-5'in getirdi?i boyutlu de?erlendirme yakla??m?n? yans?t?r. Yap?sal olarak, farkl? tan? kategorileriyle ili?kili olabilecek ancak bu kategorilere özgü olmayan 13 farkl? psikopatoloji alan?n? ölçer. Bu alanlar genellikle depresyon, öfke, mani, anksiyete, somatik belirtiler, uyku sorunlar? ve madde kullan?m? gibi geni? spektrumlar? içerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, belirtilerin varl???n? veya ?iddetini belirli bir zaman dilimi içinde de?erlendirir. Bu kesitsel yakla??m, belirtilerin o anki durumunu yans?tarak, uzunlamas?na de?erlendirmeler için bir ba?lang?ç noktas? sunar. Bu boyutlu ölçüm, sadece bir tan? koymaktan ziyade, belirti ?iddetinin derecesini belirlemeyi kolayla?t?r?r.

Geçerlik

Ölçe?in orijinal ?ngilizce formunun yap?sal geçerlili?i ve e?zamanl? geçerlili?i kapsaml? uluslararas? çal??malarla kan?tlanm??t?r. Sapmaz ve arkada?lar?n?n (2017) Türkçe uyarlama çal??mas?, Formun Türk örnekleminde yap?sal ve ölçüt geçerlili?ini incelemi?tir. Geçerlilik analizlerinde, ölçe?in beklenen psikopatolojik yap?y? koruyup korumad??? ve klinik de?erlendirmelerle uyumu ara?t?r?lm??t?r.

Uyarlama çal??malar?nda genellikle, Türkçe formun maddelerinin kültürel olarak uygunlu?u ve orijinal formla anlamsal e?de?erli?i sa?lanmaya çal???l?r. Her ne kadar bu alanda spesifik geçerlilik katsay?lar? (örne?in, faktör yükleri veya korelasyonlar) kaynak referansta detayl? verilmemi? olsa da, yay?n, ölçe?in geçerli?inin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu belirtmektedir.

Güvenirlik

Güvenilirlik, ölçe?in zaman içinde veya farkl? iç tutarl?l?k ölçümleriyle ne kadar tutarl? sonuçlar verdi?ini gösterir. DSM-5 Düzey 1 Kesitsel Belirti Ölçe?i'nin güvenilirli?i, genellikle iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test yöntemleri kullan?larak incelenir.

Sapmaz ve arkada?lar?n?n (2017) çal??mas?, Türkçe formun hem çocuk/ergen öz bildirim formunda hem de ebeveyn formunda yeterli düzeyde güvenilirli?e sahip olup olmad???n? ara?t?rm??t?r. Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla güvenilir bir tarama arac? olarak kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

DSM-5 Düzey 1 Kesitsel Belirti Ölçe?i, do?as? gere?i multidimensiyonel bir yap?ya sahiptir. Orijinal ölçek, 13 farkl? belirti alan?n? temsil eden faktörlere ayr?lmaktad?r. Türkçe uyarlama çal??mas?nda da, ölçe?in bu çok faktörlü yap?s?n?n Türk popülasyonunda da korunup korunmad???n?n do?rulanmas? için do?rulay?c? veya aç?mlay?c? faktör analizi tekniklerinin kullan?lmas? beklenir.

Faktör analizinin temel amac?, belirti gruplar?n?n beklenen klinik alanlarla tutarl? bir ?ekilde kümelenip kümelenmedi?ini test etmektir. Bu analizler, ölçe?in yap?sal geçerlili?inin önemli bir kan?t?n? olu?turur ve her bir belirti alan?n?n ba??ms?z olarak de?erlendirilmesine olanak tan?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgisi

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) ve Tarama Ölçe?i

Format: Öz Bildirim ve Ebeveyn Bildirimi Formlar?

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Form), ?ngilizce (Orijinal Form)

Popülasyon Grubu: Klinik ve Toplum Örneklemi

Ya? Grubu: Çocuk ve Ergenler (11-17 ya? öz bildirim), Ebeveynler (6-17 ya? aras? çocuklar için bildirim)

Popülasyon Detaylar?: Türk çocuk ve ergen popülasyonunda psikometrik özellikleri incelenmi?tir.

Test Metodolojisi: Kesitsel belirti ?iddetini ölçmek için Likert benzeri derecelendirme sistemi kullan?l?r. Belirtiler, genellikle son iki hafta içindeki s?kl?k veya ?iddet aç?s?ndan de?erlendirilir.

Anahtar Kelimeler

Dimensional De?erlendirme, Tarama, Ergen Psikolojisi, Ebeveyn Raporu, **Psikometri**, Anadolu Psikiyatri Dergisi, ?iddet Ölçümü.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: ?ermin YALIN SAPMAZ

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: drserminyalin@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?mland??? tarihteki yaz??ma adresi ilgili akademik birimdir.

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, DSM-5'in bir parças? olarak APA taraf?ndan geli?tirilmi?tir. Türkçe uyarlama çal??mas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri genellikle ölçe?in orijinal geli?tiricisine ve uyarlama çal??mas?n? yürüten ara?t?rmac?lara aittir. Ölçe?in klinik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m? için telif haklar? ve ücretlendirme bilgileri, sorumlu yazar veya ilgili yay?nc? arac?l???yla edinilmelidir.

Orijinal makale 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Sapmaz, S. Y., Erkuran, H. Ö., Kavurma, C., Öztürk, M., Tanriverdi, B. U., Köroglu, E., & Aydemir, Ö. (2017). DSM-5 Düzey 1 Kesitsel Belirti Ölçegi Türkçe Formunun geçerlili?i ve güvenilirli?i (11-17 yas çocuk ve 6-17 yas anne-baba formlari). *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 18*(Ek say?.2), 99-106. doi: 10.5455/apd.245364

Ek olarak, ölçe?in dayand??? orijinal k?lavuz: American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing.

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: dsm-5-duzey-1-kesitsel-belirti-olcegi-toad.pdf

DSM-5 Düzey 1 Kesitsel Belirti Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri bu kaynakta mevcut de?ildir, ancak genel yap?s? 13 temel belirti alan?n? kapsar.

Depresyon (Örn: Üzgün veya çökkün hissetmek)
Öfke (Örn: Hiddetli veya sinirli hissetmek)
Mani (Örn: A??r? enerjik veya heyecanl? hissetmek)
Anksiyete (Örn: Endi?eli veya gergin hissetmek)
Somatik Belirtiler (Örn: Aç?klanamayan ba? veya mide a?r?s?)
Uyku Sorunlar? (Örn: Uykuya dalmakta zorlanmak)
Psikoz (Örn: Gerçek olmayan ?eyler duymak veya görmek)
Madde Kullan?m? (Örn: Alkol veya uyu?turucu kullanma iste?i)
Haf?za Sorunlar?
Tekrarlay?c? Dü?ünceler/Davran??lar (OKB)
Disosiyasyon
Yeme Sorunlar?
?ntihar Dü?üncesi

ARABPSYCHOLOGY.COM